

הרצאות - תרבות חרדית

מבוא

1. העירייה משתתפת במימון פעילויות שונות בעלות אופי דתי: הרצאות, ימי כיף, הופעות והצגות, היסעים ליעדים שונים (כגון קברות צדיקים), הוצאת עלונים, פרסומי פעילויות, הכנסות ספרי תורה, הקפות, סעודות מלווה מלכה, חזנים ופיזיטנים וכדומה.
 2. חלק מהפעילויות נערכות ביוזמת העירייה וחלקן ביוזמת גופים שונים (כגון בתי כנסת ובתי ספר) הפונים לעירייה בבקשה לממן עבורם פעילויות אלו.
 3. עבור ההרצאות שילמה העירייה למספר עמותות שהוגדרו כספקים במערכת הממוחשבת - אוטומציה (להלן - **מערכת הרכש**)¹.
 4. ההזמנות שנבדקו במסגרת דוח זה בוצעו על סמך הצעות מחיר שהגישו העמותות הנ"ל לעירייה.
 5. הנושא המבוקר נמצא באחריות סגן ראש העירייה - מחזיק תיק "חינוך חרדי ותרבות חרדית וכל הקשור לשירותי הדת בעיר"² (להלן - **סגן ראש העירייה**) ומנהל אגף חינוך ותרבות חרדית במינהל החינוך (להלן - **האגף**).
 5. להלן תהליך אישור הזמנות של הרצאות במערכת הרכש:
 - עוזרו של סגן ראש העירייה מעביר את הצעות המחיר ואת נוסח הפרסום למנהל האגף.
 - הזמנה מופקת במערכת הרכש בידי מזכירת האגף.
 - מנהל האגף מאשר את ההזמנה.
 - חשבת מינהל החינוך מאשרת את ההזמנה.
 - עובד אגף תקציבים במינהל הכספים מאשר את ההזמנה.
 - מנהל אגף תקציבים מאשר את ההזמנה באופן סופי.
- החשבון מוזן למערכת הרכש בידי מזכירת האגף ומנהל האגף מאשר את התשלום לספק (לפני קבלת אישור חשבות מינהל החינוך ומינהל הכספים לתשלום).

עבודת הביקורת

1. הביקורת נערכה על-פי דרישת הוועדה לענייני ביקורת של העירייה בשנת 2014, הרשאית לדרוש נושאי ביקורת לפי סעיף 170א(ג)(3) לפקודת העיריות.
2. מטרת הביקורת הייתה לבדוק את ההזמנות שעסקו בנושאים בעלי אופי דתי. הדוח הנוכחי עוסק בהרצאות במסגרת התרבות החרדית. ממצאי הדוח מהווים השלמה לממצאים המובאים בדוח ביקורת בנושא "פעילויות בעלות אופי דתי".

¹ עוזרו של סגן ראש העירייה מסר לביקורת כי מאחר שלא ניתן לשלם למרצים באופן ישיר (אין ברשותם את המסמכים הנדרשים במינהל הכספים לצורך קליטתם כספק) ההתקשרות מבוצעת דרך עמותות.

² ההגדרה מאתר האינטרנט העירוני.

3. הביקורת כללה, בין היתר, את הפעולות הבאות:
 - א. פגישות עם מנהל האגף וסגנו ועם עוזרו האישי של סגן ראש העירייה.
 - ב. עיון בהזמנות שהפיק האגף לתרבות חרדית ובמסמכים הנלווים שנסרקו למערכת הרכש.
 - ג. ביקורים במקומות שונים בהם דווח על עריכת הרצאות.
 - ד. עיון במסמכים רלוונטיים.
4. התקופה שנבדקה הייתה השנים 2013 ו-2014.
5. איסוף ממצאי הביקורת נערך בחודשים מארס-אוקטובר 2014.
6. טיוטות הממצאים הועברו להתייחסות המבוקרים.

ממצאים

1. מועדי הרצאות

מבחינת מספר הזמנות, עולה כי הצעות מחיר שצורפו להזמנות שונות כללו מועדי הרצאות זהים עבור אותם מרצים. ההזמנות אושרו לתשלום, כמפורט להלן:

מספר הזמנה	תאריך הזמנה	תיאור בהצעת המחיר/נוסח הפרסום	ספק (עמותה)	סכום הזמנה, בש"ח	מועדים כפולים	סכום כפול	הערות ללוח
24548	20.5.13	20 הרצאות עם הרב י"ב, כל יום א' ו-ה' בשעות 22:00-20:00, ברח' מורדי הגטאות	עש"ח*	8,000	27.6.13, 23.6.13, 7.7.13, 4.7.13, 30.6.13, 14.7.13, 11.7.13	5,600 ש"ח (לפי 400 ש"ח למפגש)	(1)
26569	20.6.13	25 מפגשים עם הרב י"ב, כל יום א', ג' ו-ה' בשעות 21:30-20:00, ברח' אניעם	בש"ו	10,000	21.7.13, 18.7.13, 1.8.13, 28.7.13, 25.7.13, 8.8.13, 4.8.13 (סה"כ 14 מפגשים)		(2)
26569	20.6.13	25 מפגשים עם הרב י"ב, כל יום א', ג' ו-ה' בשעות 21:30-20:00, ברח' אניעם	בש"ו	10,000	18.8.13	400 ש"ח (לפי 400 ש"ח למפגש)	(2)
29855	14.8.13	20 הרצאות עם הרב י"ב, כל יום א' ו-ה' בשעות 22:00-20:00, ברח' מורדי הגטאות	עש"ח*	8,000		400 ש"ח (לפי 400 ש"ח למפגש)	(1)
19995	11.2.13	40 הרצאות עם הרב י"ג, כל יום א', ג' ו-ה' בשעות 22:30-20:30 (לפי הזמנה) בשעות 22:00-20:00 (לפי הפרסום והצעת המחיר שצורפו לחשבון)**	תד"א***	12,000	23.4.13, 16.4.13, 14.5.13, 7.5.13, 30.4.13, 28.5.13, 21.5.13 (סה"כ 7 מפגשים)	2,100 ש"ח (לפי 300 ש"ח למפגש)	(3)
21074	5.3.13	20 הרצאות עם הרב י"ג, כל יום ג' בשעות 22:00-20:00 (לפי הפרסום שצורף להזמנה וזהה לפרסום שצורף להזמנה 19995): ימים א', ג' ו-ה'***		6,000			

* מזכיר המועצה הדתית בראשון לציון הוא יו"ר העמותה.³

** כתובת פעילות זהה בשתי ההזמנות

*** אביו של עוזרו של סגן ראש העירייה הוא נשיא העמותה.

³ מייסד נוסף של העמותה הוא חבר מועצה החל מאוקטובר 2013.

מספר הזמנה	תאריך הזמנה	תיאור בהצעת המחיר/נוסח הפרסום	ספק (עמותה)	סכום הזמנה, בש"ח	מועדים כפולים	סכום כפול	הערות ללוח
38580	10.2.14	30 שיעורים עם הרב מ"מ, כל יום ב' ו-ד' בשעות 20:30-19:30, בית כנסת מ"כ	מה"ה	6,000	12.5.14, 7.5.14, 19.5.14, 14.5.14, 26.5.14, 21.5.14 (סה"כ 6 מפגשים)	1,200 ש"ח (לפי 200 ש"ח למפגש) או 1,560 ש"ח (לפי 260 ש"ח למפגש)	(4)
	24.4.14	60 שיעורים יומיים עם הרב מ"מ, בשעות 21:00-19:00, בית כנסת א"ר		11,800	26.5.14, 21.5.14 (סה"כ 6 מפגשים)		
37513	26.1.14	30 הרצאות עם הרב י"ב, כל יום א', ג' ו-ה', בית כנסת ת"י	עש"ח	7,500	9.2.14, 26.1.14, 23.2.14, 16.2.14, 9.3.14, 2.3.14, 23.3.14, 16.3.14 (סה"כ 8 מפגשים)	2,800 ש"ח (לפי 350 ש"ח למפגש) או 2,000 ש"ח (לפי 250 ש"ח למפגש)	(5)
	8.1.14	12 שיעורים עם הרב י"ב, ימי א' בשעות 22:00-20:30, בית כנסת ב"מ		4,200	23.3.14, 16.3.14 (סה"כ 8 מפגשים)		

הערות ללוח:

- (1) מסעיף תקציבי 1611000751 "פרויקטים ראה"ע".
- (2) מסעיף תקציבי 1827000781 "תרבות חרדית".
- (3) הזמנה מספר 19995 מומנה מתקציב 1613000830 "פרויקטים מיוחדים". להזמנה לא צורף נוסח פרסום ובהצעת המחיר לא נרשמו תאריכי ההרצאות. נוסח הפרסום צורף לחשבון. הזמנה מספר 21074 מומנה מתקציב 1827000781 "תרבות חרדית". פרסום זהה לפרסום בהזמנה מספר 19995.
- (4) סעיף 5ב לנוהל עירוני "תשלום לגורם חוץ" (מספר 33-0501) קובע: "יש להגיש חשבון/ית רק בנין עבודה שבוצעה בפועל ו/או טובין שסופקו בפועל; באחריות המנהל לבדוק זאת ולאשר אך ורק דרישות תשלום המקיימות תנאי זה." שתי ההזמנות מסעיף תקציבי 1827000781 "תרבות חרדית". עלות מפגש בהזמנה מספר 38580 - 200 ש"ח, בעוד שעלות מפגש בהזמנה מספר 41713 - 260 ש"ח. על מכתב הדרישה שצורף להזמנה מספר 41713 כתב בכתב יד מנהל האגף: "בוצע". זאת, בעוד שאת ביצוע ההרצאות באותם מועדים לפי הזמנה מספר 38580 אישר עוזרו של סגן ראש העירייה. בכל מקרה, כאמור, מנהל האגף אישר במערכת הרכש כי הפעילות בוצעה וניתן לשלם לעמותה. בהתאם להמלצת הביקורת, לא שילמה העירייה עבור ההרצאות הכפולות בהזמנה מספר 41713 שהוגשה לתשלום בתחילת אוגוסט 2014. לדברי מנהלת יחידת תשלומים, עוזרו של סגן ראש העירייה מסר לה כי ההרצאות נערכו, אך בשעה שונה מזו שצוינה בהזמנה. הביקורת מעירה כי הסבר זה אינו עולה בקנה אחד עם הוראת סעיף 5ב9 לנוהל עירוני "הזמנת עבודות ושירותים" (מספר 33-0409) הקובע כי "אין לשנות פרט מפרטי הזמנה לאחר שאושרה ע"י הגזברות, ללא אישור השינוי ע"י מאשרי ההזמנה". זאת ועוד, מזכירה באגף כתבה לעובדת אגף תשלומים: "אכן יש חפיפה בין שני השיעורים שמתקיימים מחודש מאי, אך בפועל השיעורים היו בשעות אחרות לפי הצורך אחרי התכנסות לתפילת מנחה וערבית. השיעור התקיים בהתאם לזמן של נותן השיעור."

תשובתה של עובדת אגף תקציבים הייתה: "בהצעת מחיר מופיע השיעור יתחיל בשעה 19:00 ובפרסום אין אזכור של שעה, לא צוינה שעת ההרצאה אז איך הציבור ידע מתי ההרצאה? קיימת חפיפה בין שני השיעורים - מה זה נקרא 'בהתאם לצורך'?" איך ניתן לשלם שכר שרשום שיעור קבוע לפי הצורך?"

בסופו של דבר, מהחשבון קוזזו תשלום בגין מועדי ההרצאות הכפולים. לדברי מנהל האגף, עוזרו של סגן ראש העירייה מסר לו ששוחח עם המרצה, הרב מ"מ, ונפלה טעות בשעות שצוינו בהצעת המחיר ובדרישת התשלום שצורפו להזמנה מספר 41713. לדבריו, המרצה מסר כי ההרצאה בבית כנסת א"ר (הזמנה מספר 41713) החלה בשעה 18:00 וארכה שעה, בעוד שההרצאה בבית כנסת מ"כ (הזמנה מספר 38580) החלה בשעה 19:30 וארכה אף היא שעה. הביקורת מדגישה בנוגע להסבר זה כי לפי המסמכים שצורפו להזמנה מספר 41713 ולחשבונית שהוגשה, התשלום היה עבור הרצאה שארכה שעתיים. מכאן, שהעירייה שילמה לעמותת מה"ה 4,800 ש"ח ביתר (לא כולל עלות הגברה).

(5) שתי ההזמנות מסעיף תקציבי 1827000781 "תרבות חרדית".

עלות מפגש בהזמנה מספר 37513 היא 250 ש"ח, לעומת 350 ש"ח בהזמנה מספר 36401. בהצעת המחיר ובנוסח הפרסום שצורפו להזמנה מספר 37513 ולחשבונית שהוגשה לא צוינה שעת ההרצאה. הביקורת מעירה כי נוסח פרסום המזמין את התושבים להרצאה מבלי שצוינה שעת המפגש מעלה סימני שאלה לכאורה על עצם קיום האירוע.

בכל מקרה, כפי שעולה מהלוח, כל ההרצאות של הרב י"ב החלו בשעה 20:00 ומשכך הניחה הביקורת שגם ההרצאות שבהזמנה מספר 37513 החלו לכאורה בשעה זו.

2. בדיקה בשטח

הביקורת ביקרה בשישה בתי כנסת בהם היו אמורות להתקיים הרצאות, לפי ההזמנות שאושרו. להלן הממצאים:

הערה	בדיקה בשטח				מידע מהזמנה					מספר הזמנה
	ממצא	שעה	יום בשבוע	תאריך	שעות הרצאות	ימים	תאריכי הרצאות	בית כנסת	ספק (עמותה)	
(1)	סגור	20:40	ה'	21.8	20:00-22:00	א' ג' ה'	11.5.14-23.9.14	י"י ***	תד"א	*41737
(2)		21:20 20:30	ה' א'	21.8 24.8	20:00-22:00	א' ג' ה'	11.5.14-23.9.14	י"י ***	תד"א	*41742
(3)		17:15	ג'	26.8	16:00-18:00	א' ג' ה'	11.5.14-23.9.14	א"ז	מה"ה	*41721
(4)		16:45	ג'	26.8	16:00-18:00	א' ג' ה'	11.5.14-23.9.14	ת"י	עש"ח	*41710
	התקיים ****	21:15	ה'	28.8	20:00-22:00	ה'	8.5.14-18.9.14 20 מפגש	ב"מ	ח"י	**41750

* הפרסום נכתב על מכתב הנושא לוגו עירייה, ואינו מוצג כמודעה שנערכה בבית דפוס.

** הפרסום נחזה להיות מבית דפוס.

*** שם בית כנסת זהה בשתי ההזמנות, אך הכתובות שונות.

**** הרצאה רבת משתתפים מאת הרב המופיע בפרסום.

הערות ללוח:

(1) בכתובת הרשומה כמקום האירוע לא נמצא בית כנסת. מספר אנשים הגרים ברחוב זה מסרו לביקורת שמדובר בבית פרטי, ולא בבית כנסת. לדבריהם, לא ידוע להם על שיעורים הנערכים ברחוב זה.

מנהל האגף מסר לביקורת כי במקלט ציבורי ברחוב הנ"ל מועברים שיעורים. מנהל האגף לא ידע למסור לביקורת את שמו של האחראי במקום (לדבריו, אינו עובד עירייה).

מנהל רישום ופיקוח נכסים מבונים באגף נכסים במינהל כספים מסר לביקורת: "ברחוב... יש מקלט ציבורי באחריות החברה לביטחון לא ידוע לנכסים על בית כנסת הפועל במקום." עוזר מנהל אגף שירותי החירום בחברה לביטחון ביקר במקום ומסר: "לא פועל במקום שום בית כנסת." מנהל אגף שירותי החירום הוסיף כי אין כל פעילות במקלט ורק לו ולאנשיו יש מפתח למקום.

תגובת סגן ראש העירייה:

"...אין במקום בית כנסת ועובדה זו בוודאי ידועה לנו, מעבר לביתם של... מצדו השני באותה כתובת בדיוק היה מאהל גדול והגיעו לשם בכל ערב כ-40 בחורים לשיעורים שהתקיימו במקום, ע"י הרב ג' והרב ב', ואף הרב [סגן ראש העירייה] מסר שם מס' שיעורים בהתנדבות. עם הזמן המאהל נהרס והשיעור נדד ממקום למקום..."

יש להעיר כי בהצעת המחיר שצורפה להזמנה מצוין במפורש כי ההרצאות תינתנה בבית כנסת י"י ברחוב הנ"ל. זאת ועוד, לפי מנהל האגף, בבית כנסת באותו הרחוב מועברות הרצאות. הסברו של סגן ראש העירייה כי "עובדה זו בוודאי ידועה לנו" מחזק את העובדה כי האגף הפיק הזמנה המבוססת על הצעת מחיר שכללה פרטים לא נכונים, וגרם להטעיית הגורמים שאישרו את ההזמנה - חשבת מינהל החינוך ועובדי אגף התקציבים במינהל הכספים.

בהצעת המחיר שצורפה להזמנה מספר 19995 מ-11.2.13 בסך 12,000 ש"ח עבור 40 הרצאות מאת הרב י"ג צוין כי ההרצאות בימים א', ג' ו-ה' תתקיימנה באותה כתובת. נמצא כי בעלון התורני השבועי "שערי העיר" מ-16.3.13, פורסם כי בכל יום ג' בשעה 20:00 תיערך הרצאתו של הרב הנ"ל ברחבה שברחוב זה. מכאן, שאף אם התקיימו בעבר הרצאות בכתובת זו, העירייה שילמה עבור שלוש הרצאות שבועיות, בעוד שבפועל ככל הנראה, הועברה הרצאה שבועית אחת בלבד⁴. עיון בעלון "שערי העיר" מ-13.4.13 העלה כי בעלון זה כבר לא פורסמה מודעה זו.

מנהל האגף מסר לביקורת כי השתתף בחלק מההרצאות, בין היתר, לצורך בקרה על קיומן. לדבריו, לגבי הרצאות בהן לא השתתף (כגון אלו המוצגות בלוח) - לפני שאישר בחתימתו את ביצוע ההרצאות לצורך תשלום, ברר עם סגן ראש העירייה או עוזרו של הסגן האם התקיימו ההרצאות והסתמך על אישורם. כאמור, עוזרו של סגן ראש העירייה העביר את הצעות המחיר לאגף. לשאלת הביקורת האם מנהל האגף פנה אליו לקבלת עדכון בדבר מיקום ההרצאות השיב העוזר בשלילה.

⁴ בנוגע להזמנה מספר 19995 - ראו גם ממצא בסעיף 1 דלעיל.

- (2) לדברי נציג בית הכנסת ששהה במקום בזמן הביקורת, רבנים אינם מעבירים הרצאות/שיעורים בבית הכנסת.
- (3) בית הכנסת פועל בצרף. מספר אנשים הגרים בקרבת בית הכנסת מסרו לביקורת שבמקום מתקיימות תפילות, אך בשעות 16:00-18:00 אין מתקיימים שיעורים במקום.
- פרטי בית הכנסת הממוקם בשכונת שיכון המזרח אינם מופיעים ברשימות בתי הכנסת שמפרסמות העירייה והמועצה הדתית⁵, בעוד שלפי רשימות אלה, ברחוב בו דווח על קיום ההרצאה פועל בית כנסת אחר.
- (4) בית הכנסת פועל כיחידה הצמודה לבית מגורים. הביקורת מצאה כי המקום ריק וגם בבית הצמוד לא נמצא איש בשעת הביקור. לדברי אנשים המתגוררים באזור, האחראי על בית הכנסת גר בסמוך. כאמור, הביקורת לא הצליחה לאתר. עוד מסרו השכנים כי לא ידוע להם כלל על קיום הרצאות קבועות בבית הכנסת.
- מנהל האגף מסר לביקורת כי המודעות על אודות ההרצאות נתלות בלוחות המודעות של בתי הכנסת. הביקורת לא מצאה בסמוך לכתובות שנבדקו שילוט, הודעה או פרסום על אודות סדרת ההרצאות הנ"ל בבתי הכנסת. להלן דוגמאות:

לוח המודעות בבית כנסת י"י - כולל מידע רק על הרצאה אחרת המועברת במקום.

לוח המודעות בבית כנסת א"ז - אין מודעות בדבר שיעורים/הרצאות הניתנים במקום.

⁵ ברשימות הנ"ל מצוינים שני בתי כנסת בעלי אותו שם הממוקמים בשכונת רמת אליהו ונחלת יהודה.

תגובת סגן ראש העירייה:

"הזמנים המצוינים במודעה רלוונטיים ליום ההזמנה. ברגע שהשיעור 'נולד' הזמנים ורסטיליים ונקבעים על-פי נוחות הלומדים ועל-פי הגורמים שהוזכרו לעיל. מסגרת השעות שעליה התחייב הרב ועליה הוא מקבל תשלום בוודאי מתקיימת על-פי בדיקות ומשובים שאנו עורכים במקומות... המידע על זמני השיעור נמסר בפועל למשתתפים במהלך השיעור כפי שנעשה בכל בית כנסת ברחבי הארץ על-פי נוחות המשתתפים והרבנים."

3. פרסומים**3.1 עלון שבועי**

א. בעלון השבועי "שערי העיר" בהוצאת העירייה ובאחריות סגן מנהל האגף, מפורסמים הרצאות ושיעורים המתקיימים בבתי כנסת ובבתי מדרש בעיר. מעיון בשניים עשר גיליונות ממועדים שונים עולה כי רוב הפרסומים חוזרים על עצמם מדי שבוע ועוסקים באירועים המתקיימים במקומות קבועים. הביקורת לא איתרה בגיליונות שנבדקו פרסומי הרצאות שבגינן הופקו ושולמו ההזמנות הבאות:

תאריכי גיליונות שנבדקו	סכום, בש"ח	תאריכי הרצאות לפי ההזמנות	מספר הזמנה
13.9.14-16.8.14-2.8.14	4,900	31.12.14-20.7.14	46784
4.10.14, 30.8.14 27.12.14-13.12.14	3,450		46786
13.9.14-16.8.14-2.8.14 30.8.14	10,680	23.9.14-11.5.14	41721
10.8.13	10,000	18.8.13-23.6.13	26569
12.10.13, 10.8.13	8,000	27.10.13-18.8.13	29855
13.4.13	6,000	16.7.13-6.3.13	21074
	12,000	2.6.13-14.4.13	19995
10.8.13	4,000	26.9.13-11.8.13	29614
	6,000	26.9.13-11.8.13	29615

ב. בחלק מהעלונים בהם עיינה הביקורת ובפרסומים שצורפו לשתי הזמנות שהופקו לעמותת מת"ל צוין כי הרב מ"ל העביר הרצאה מדי יום א' בשעות 18:00-19:00 בבית מדרש בעיר.

מעיון בהצעות מחיר שצורפו לשלוש הזמנות שהפיק האגף לתרבות חרדית עולה כי מועדי ההרצאות שדווחו אינם תואמים את אלו מהפרסומים כאמור:

- הזמנה מספר 6805 מ-24.6.12 בסך 15,600 ש"ח עבור 26 הרצאות בשעות 18:00-19:15. ההרצאות לפי הצעת המחיר נערכו בימים א'-ה'.

הביקורת אמנם לא איתרה עלון "שערי העיר" ממועדים בהם נערכו ההרצאות לפי הזמנה זו, אך לפי עלונים מ-14.1.12 ומ-24.11.12, הרב מ"ל מעביר שיעור "כל יום ראשון בשעה 18:00" בבית המדרש.

- הזמנה מספר 27864 מ-14.7.13 בסך 12,000 ש"ח עבור 20 הרצאות בשעות 19:00-18:00. בנוסח הפרסום שצורף להזמנה צוין כי ההרצאה תינתן מדי יום א' בשעות 19:00-18:00.
- נמצא כי ההרצאות שצוינו בהצעת המחיר ואושרו בידי סגן ראש העירייה נערכו בכל ימות השבוע, למעט יום א'.
- הזמנה מספר 37528 מ-26.1.14 בסך 18,000 ש"ח עבור 30 הרצאות בשעות 19:30-18:00. מצילום המודעה שהופיעה בעלון "שערי העיר" וצורפה להזמנה עולה כי מדובר בהרצאות המועברות מדי יום א' בשעות 19:00-18:00.
- ההרצאות לפי הצעת המחיר נערכו גם בימים ב', ג' ו-ה'.

4. הצעות מחיר

4.1 נמצא כי ל-23 הזמנות שהפיק מנהל האגף בשנת 2014 צורף נוסח מודעה על אודות הפעילות אשר נכתב על מכתב הכולל לוגו עירייה, ולא נערך כמודעה רשמית בבית דפוס, כפי שנהוג לצרף להזמנות. הביקורת לא איתרה מימון של העירייה למודעות בדבר הפעילויות הנ"ל (תשלום לבית דפוס). מעיון בנוסח המודעות הנ"ל שאושרו בידי דוברת העירייה נמצא כי חלקן לא כללו מידע מהותי: בשמונה מהן לא נרשם התאריך בו תיערך ההרצאה וב-15 מהן לא נרשמו תאריך ושעה. הספקים להם שולם בהזמנות אלו היו:

מספר הזמנות	ספק
1	ל"א
1	עמותת חש"י
1	עמותת חמ"ו
1	עמותת כ"י
8	עמותת מה"ה
7	עמותת עש"ח
4	עמותת תד"א

4.2 נמצא כי נוסח הצעות המחיר⁶ שצורפו למרבית ההזמנות הנ"ל היה דומה למדי: שימוש באותם גופנים, משפטים זהים שחזרו במספר הצעות וטעויות חוזרות כגון אי-שימוש ברווח בין סימן לאות. עובדה זו מעידה לכאורה כי מדובר על הצעות מחיר שהופקו בידי אותו גורם. להלן דוגמאות:

⁶ לכל הזמנה צורפה הצעת מחיר אחת בלבד.

א. נוסח 1 (שש הצעות מחיר)

מספר הזמנה	תאריך הזמנה	סכום ההזמנה, בש"ח	תיאור	עמותה	מאשר התשלום (בכתב יד)	הערה
38579	10.2.14	6,000	30 הרצאות יומיות מאת הרב מ"מ בבית כנסת אי"ר, בתאריכים 25.3.14-12.2.14	מה"ה	עוזרו של סגן ראש העירייה	(1)
38580	10.2.14	6,000	30 הרצאות מאת הרב מ"מ בבית כנסת מ"כ, בימים ב' ו-ד' בתאריכים 26.5.14-10.2.14	מה"ה		
38583	10.2.14	6,000	30 הרצאות מאת הרב ש"כ בבית כנסת ע"ח, בימים א' ו-ג' בתאריכים 27.5.14-11.2.14	מה"ת		(2)
38584	10.2.14	6,000	30 הרצאות יומיות מאת הרב ד"ש בבית כנסת ב"נ, בתאריכים 25.3.14-12.2.14	עש"ח		
39190	20.2.14	6,000	30 הרצאות יומיות מאת הרב אי"א בבית כנסת אי"ה, בתאריכים 3.4.14-23.2.14	מה"ה	מנהל האגף	(3)
40369	20.3.14	2,500	25 הרצאות יומיות מאת הרבנית פ"א במרכז להעצמה לנשים, בתאריכים 27.4.14-23.3.14	חמ"ו		

הערות ללוח:

- (1) במודעת הפרסום ובמסמכים שצורפו להזמנה לא צוינה כתובת בית הכנסת, למעט העובדה שנמצא בשכונת שיכון המזרח. מעיון ברשימת בתי הכנסת שפרסמה המועצה הדתית עולה כי פועל בשיכון המזרח בית כנסת העשוי להיות בית הכנסת נשוא ההזמנה. איש הקשר (לפי רשימת בתי כנסת שפרסמה המועצה הדתית) של בית הכנסת הנ"ל מסר לביקורת כי הרב המופיע בהזמנה לא העביר שיעורים בבית הכנסת.
- (2) איש הקשר (לפי רשימת בתי כנסת שפרסמה המועצה הדתית) של בית הכנסת מסר לביקורת כי הרב המופיע בהזמנה לא העביר שיעורים בבית כנסת זה.
- (3) מדובר בבית כנסת הנמצא בנכס עירוני ללא הקצאה מאושרת וללא הסכם עם העירייה.
- הממונה על חוזים והתקשרויות באגף נכסים במינהל הכספים מסרה לביקורת כי איש הקשר של בית כנסת זה עם העירייה הוא א"א, קרי: המרצה המופיע בהזמנה. בפרסום שצורף להזמנה מספר 11923 מ-5.9.12 צוין כי מדובר ברב בית הכנסת.

לכל ההזמנות שבלוח צורפו הצעות מחיר דומות שהשתמשו בהן במשפטים זהים. נמצא כי כל הצעות המחיר ונוסח המודעות שצורפו להזמנות שהופקו ב-10.2.14 נשלחו ב-10.2.14 בשעה 17:40 למספר הפקס של מנהל האגף. מספר הפקס ממנו נשלחו המסמכים אינו מזוהה. להלן דוגמאות להצעות המחיר:

מבקרת עיריית ראשון לציון

מס' 40369

לכבוד הרב
מקדון הנציג פטר

עבר סודת שטחים קבועים בכל יום פני הרב
השטחים יתקיימו בכל יום בשעה 19:00 בסמוך ל

השטחים:
24.14-14.14-31.14-27.14-28.14-24.14-23.14
16.4.14-14.14-13.4.14-10.4.14-8.4.14-7.4.14-6.4.14-3.4.14-
27.4.14-24.4.14-23.4.14-22.4.14-21.4.14-20.4.14-17.4.14-

סולק 2.500 * 25 = 100

הזמנה מספר 40369

מס' 39190

לכבוד הרב
מקדון הנציג פטר

עבר סודת שטחים קבועים בכל יום פני הרב
השטחים יתקיימו בכל יום בשעה 19:00 בכי"כ

השטחים:
4.3.14-3.3.14-2.3.14-27.2.14-26.2.14-25.2.14-24.2.14-23.2.14
17.3.14-16.3.14-15.3.14-14.3.14-13.3.14-12.3.14-11.3.14-10.3.14-9.3.14-8.4.14-5.3.14
-27.3.14-26.3.14-25.3.14-24.3.14-23.3.14-22.3.14-19.3.14-18.3.14
3.4.14-2.4.14-1.4.14-31.3.14-30.3.14

סולק 6.000 * 30 = 200

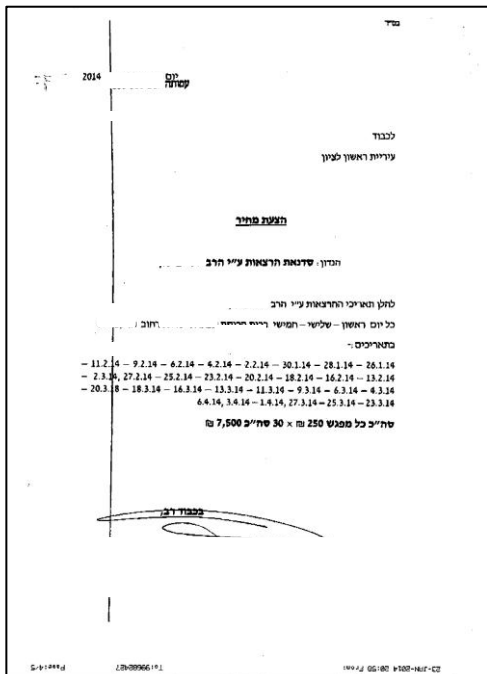
הזמנה מספר 39190

ב. נוסח 2 (חמש הצעות מחיר)

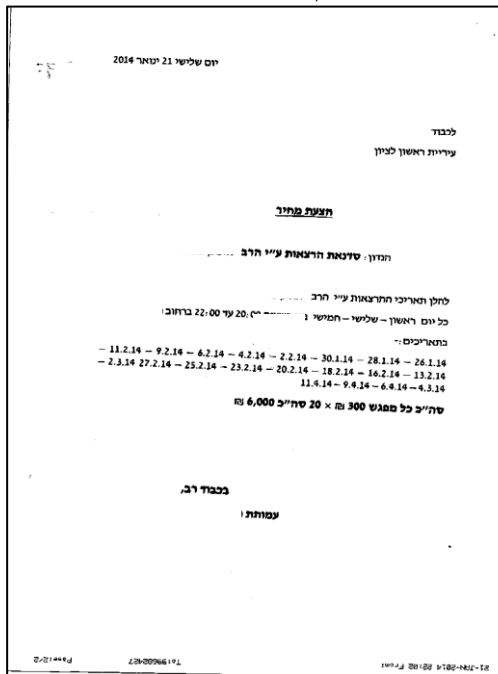
מספר הזמנה	תאריך הזמנה	סכום ההזמנה, בש"ח	תיאור	עמותה	מאשר התשלום (בכתב יד)	הערה
37253	22.1.14	6,000	20 הרצאות מאת הרב יה"ב בבית כנסת י"י, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים 11.4.14-26.1.14	תד"א	מנהל האגף	עוזרו של סגן ראש העירייה
37178	21.1.14	6,000	20 הרצאות מאת הרב י"ג, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים 11.4.14-26.1.14			
37511	26.1.14	7,500	30 הרצאות מאת הרב י"ד בבית כנסת א"ז, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים 6.4.14-26.1.14	עש"ח	מנהל האגף	בזמנה לא נרשמו שעת ההרצאה ושם המרצה, אלא רק שמדובר ב"שיעור קבוע" שמונה מהמועדים זהים לאלו שצינו בהצעת המחיר שצורפה להזמנה מספר 37253
37513	26.1.14	7,500	30 הרצאות מאת הרב י"ב בבית כנסת ת"י, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים 6.4.14-26.1.14			
39195	20.2.14	7,500	30 הרצאות בבית כנסת י"י, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים 4.5.14-23.2.14		עוזרו של סגן ראש העירייה	

לכל ההזמנות שבלוח צורפו הצעות מחיר דומות שהשתמשו בהן במשפטים זהים.

להלן שתיים מהצעות המחיר שצורפו להזמנות:

הזמנה מספר 37513

הזמנה מספר 37253

ג. נוסח 2 (עשר הצעות מחיר)

מספר הזמנה	תאריך הזמנה	סכום ההזמנה, בש"ח	תיאור	עמותה	מאשר התשלום (בכתב יד)	הערה
41010	30.3.14	10,680	58 הרצאות מאת הרב דב"ש בבית כנסת ק"ג, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים 23.9.14-11.5.14	עש"ח	מנחה האגף	(1)
41707	24.4.14	11,800	60 שיעורים יומיים מאת הרב ד"ש בבית כנסת ב"ג, בתאריכים 31.7.14-7.5.14			
41708	24.4.14	10,680	58 הרצאות מאת הרב י"ד בבית כנסת א"ז, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים 23.9.14-11.5.14			
41710	24.4.14	14,500	58 הרצאות מאת הרב י"ב בבית כנסת ת"י, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים 23.9.14-11.5.14			
41721	24.4.14	10,680	58 הרצאות מאת הרב ש"ת בבית כנסת א"ז, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים 23.9.14-11.5.14	מה"ה		
41737	24.4.14	16,364	58 הרצאות מאת הרב י"ג בבית כנסת י"י, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים *23.9.14-11.5.14	תד"א		
41742	24.4.14	16,364	58 הרצאות מאת הרב י"ה בבית כנסת י"י, בימים א', ג' ו-ה' בתאריכים 23.9.14-11.5.14			

מספר הזמנה	תאריך הזמנה	סכום ההזמנה, בש"ח	תיאור	עמותה	מאשר התשלום (בכתב יד)	הערה
41749	24.4.14	11,480	60 שיעורים יומיים מאת הרבנית י"ח בבית כנסת כ"י, בתאריכים 31.7.14-7.5.14	כ"י		(2)
41713	24.4.14	11,800	60 שיעורים יומיים מאת הרב מ"מ בבית כנסת א"ר, בתאריכים 31.7.14-7.5.14	מה"ה		(3)
41730	24.4.14	11,800	60 שיעורים יומיים מאת הרב א"א בבית כנסת א"ה, בתאריכים 31.7.14-7.5.14	מה"ה		(4)

* כאמור, בכתובת זו אין בית כנסת.

הערות ללוח:

(1) איש הקשר (לפי רשימת בתי כנסת שפרסמה המועצה הדתית) של בית הכנסת מסר לביקורת כי הרב המופיע בהזמנה לא העביר שיעורים בבית כנסת זה ואינו מוכר לו. לדבריו, אברך מבית הכנסת הוא שמעביר שיעורים בבית הכנסת.

(2) אחת המשתתפות בהרצאות האחראית לדברי גבאי בית הכנסת על פעילות זו מסרה לביקורת כי הרבנית הרשומה בהזמנה מעבירה הרצאות, אך בניגוד למצוין בהזמנה מדובר על מפגש שבועי אחד בלבד. הביקורת מציינת כי העמותה דרשה תשלום עבור חמישה מפגשים שבועיים. עובר לביצוע התשלום, מנהל האגף אישר בחתימתו כי ההרצאות התקיימו כמדווח. לדעת הביקורת, בקשה להרצאה המיועדת לנשים המתקיימת מדי יום בשעה 19:00 הייתה אמורה להדליק "נורה אדומה" אצל מנהל האגף וגורמים נוספים, כבר בשלב הפקת ההזמנה ואישורה במערכת הרכש.

תגובת סגן ראש העירייה:

"...השיעור מתנהל ע"י הרבנית י"ח זה מס' שנים, בתחילה בבית כנסת 'בא"ח', לאחר מכן עבר לבית כנסת 'כ"י' כל שבוע ושבוע ללא יוצא מן הכלל, לפעמים כשיש אירוע כלשהו בבית הכנסת השיעור עובר לאחד מבתי המשתתפות מהסיבה שאין מבטלים שיעור תורה..."

סגן ראש העירייה צירף לתגובתו "הצהרה" של המשתתפות בהרצאות אלה:

2. עלות השיעור לחודש הנה 1,200 ש"ח אנו מממנות 300 ש"ח מכספנו.

3. עמותת 'כ"י' מעבירה לרבנית כל חודש 900 ש"ח.

4. לפי הסיכום עם [סגן ראש העירייה] היינו אמורות לקבל את התמיכה

כבר אחרי הבחירות, דהיינו חודש 11/2013 אלא שביורוקרטיה וסחבת

אינסופית עיכבה את העברת התשלום.

5. השיעור מתקיים פעם אחת בשבוע למשך 2 שעות לכל הפחות.

6. בתחילה עשינו מגבית ממשתתפות השיעור ושילמנו מכספנו את העלות

בתקווה שהכסף יכנס מיד, אולם מרגע שנראה שזה מתעכב יתר על

המידה, ביקשנו מגבאי בית הכנסת לעזור לנו לממן עד שייכנסו

הכספים. ואכן, בתחילה שילמה העמותה לרבנית במשך 3 חודשים את ה-900 ש"ח בתקווה שזה לא יתעכב יותר מזה, ואז פנו אלינו חברי הוועד ואמרו שאין באפשרותם להמשיך לממן את העלות הזו אלא מקסי' 300 ש"ח וסוכם שהרבנית תמתין עד שייכנס הכסף לחשבון העמותה.

7. כדי לתקן את העיוות שנוצר במימון השיעור וההמתנה הארוכה נתבקשנו ע"י [עוזרו של סגן ראש העירייה] מהאגף לחינוך ותרבות חרדית לרשום את השיעורים ברצף יומי לתקופה מצומצמת של חודשיים.

8. ב-10 לחודש אוקטובר נתקבל הכסף ע"י העירייה ושולם לרבנית ב-2 שקים את החוב שנוצר לרבנית...

9. השיעור עדיין ממשיך בכל יום ראשון והכספים שנתקבלו בעבור מימון השיעור ימשיכו לעבור לתשלום הרבנית בעבור חודש נובמבר ודצמבר..."

יש להעיר בהמשך להסבר שהתקבל מהמשתתפות:

א. חשבת מינהל החינוך ועובדי אגף התקציבים התבקשו לאשר הזמנה המבוססת על הצעת מחיר הכוללת מידע כוזב. כך גם לגבי נוסח הפרסום שצורף להזמנה לפיו מדובר על הרצאה יומית.

ב. סגן ראש העירייה התחייב לממן פעילות לפני אישורה בעירייה - בניגוד לסעיף 5ב לנוהל עירוני "מסלולי התקשרות בעלת השלכה כספית בין העירייה לגורם חוץ" (מספר 33-0401) הקובע כי "פעילות בעלת השלכה כספית הנוגעת לעירייה תעוגן במסמך התקשרות. אין להתחיל פעילות כנ"ל או להנחות גורם חוץ להתחיל בה, להרחיבה או לשנותה כל עוד לא אושר מסמך ההתקשרות ע"י המוסמכים לכך".

ג. העירייה שילמה לעמותה בגין הפעילות 11,480 ש"ח, בעוד שלמראה יועבר בסה"כ לפי דיווחי העמותה, 10,800 ש"ח בלבד (12 x 900 ש"ח).

ד. המפגשים נערכים בימי א'. בשנת 2014 יש 752 ימי א' בלבד בעוד שההזמנה כוללת 58 מפגשים.

על סמך אישורו של מנהל האגף שולם כל הסכום לפי מערכת הרכש ב-10.10.14, אף על פי שנכון ל-3.8.14 - מועד קליטת החשבון⁸ לתשלום, חלק מההוצאות עליהן שולם טרם בוצעו, זאת, בניגוד לסעיף 5ב לנוהל עירוני בנושא "תשלום לגורם חוץ" (מספר 33-0501) הקובע כי "יש להגיש חשבון/ית רק בגין עבודה שבוצעה בפועל ו/או טובין שסופקו בפועל; באחריות המנהל לבדוק זאת ולאשר אך ורק דרישות תשלום המקיימות תנאי זה".

⁷ כולל שני ימי א' בהם נערכו אירועים נוספים (פורים ובדיקת חמץ).

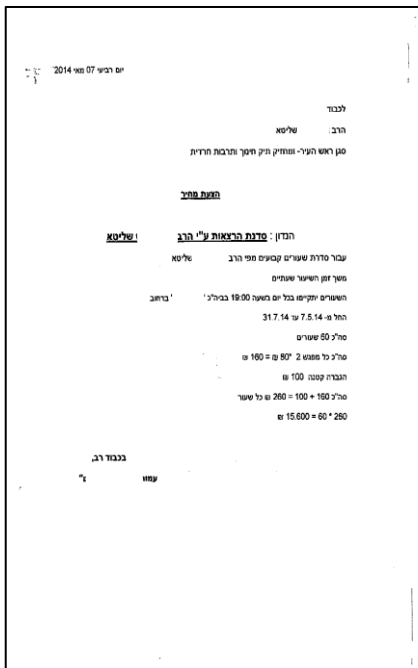
⁸ למערכת הרכש נסרקה קבלה שהפיקה העמותה ב-31.7.14.

(3) במודעת הפרסום ובמסמכים שצורפו להזמנה לא צוינה כתובת בית הכנסת, למעט העובדה שנמצא בשכונת שיכון המזרח. מעיון ברשימת בתי הכנסת שפרסמה המועצה הדתית עולה כי פועל בשיכון המזרח בית כנסת העשוי להיות בית הכנסת נשוא ההזמנה. איש הקשר (לפי רשימת בתי כנסת שפרסמה המועצה הדתית) של בית הכנסת הנ"ל מסר לביקורת כי הרב המופיע בהזמנה לא העביר שיעורים בבית הכנסת.

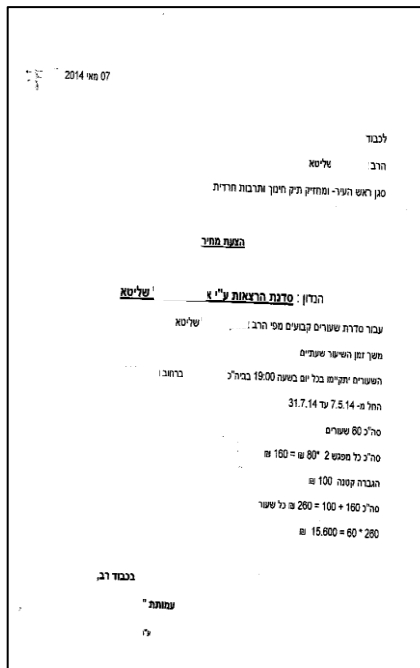
(4) מדובר בבית כנסת הנמצא בנכס עירוני ללא הקצאה מאושרת וללא הסכם עם העירייה.

הממונה על חוזים והתקשרויות באגף נכסים במינהל כספים מסרה לביקורת כי איש הקשר של בית כנסת זה עם העירייה הוא א"א, קרי: המרצה המופיע בהזמנה. בפרסום שצורף להזמנה מספר 11923 מ-5.9.12 צוין כי מדובר ברב בית הכנסת.

לכל ההזמנות שבלוח צורפו הצעות מחיר דומות שהשתמשו בהן במשפטים זהים. להלן דוגמאות:

הזמנה מספר 41707

הזמנה מספר 41730

יום רביעי 07 מאי 2014

לכבוד
עיריית ראשון לציון

הצעת מחיר

הנדון: **סדרת הרצאות ע"י הר**

לחלל תאריכי ההרצאות ע"י הר
כל יום ראשון - שלשי-חמישי בין השעות 16:00 עד 18:00 בבית הכנסה

1:

התאריכים:

28.5.14 - 27.5.14 - 25.5.14 - 22.5.14 - 20.5.14 - 18.5.14 - 15.5.14 - 13.5.14 - 11.5.14
 - 19.8.14 - 17.8.14 - 15.8.14 - 12.8.14 - 10.8.14 - 8.8.14 - 5.8.14 - 1.8.14
 28.6.14 - 26.6.14 - 24.6.14 - 22.6.14
 20.7.14 - 17.7.14 - 15.7.14 - 13.7.14 - 10.7.14 - 8.7.14 - 6.7.14 - 3.7.14 - 1.7.14
 31.7.14 - 29.7.14 - 27.7.14 - 24.7.14 - 22.4.14
 - 19.8.14 - 17.8.14 - 14.8.14 - 12.8.14 - 10.8.14 - 7.8.14 - 5.8.14 - 3.8.14
 31.8.14 - 28.8.14 - 24.8.14 - 21.8.14
 - 21.9.14 - 18.9.14 - 16.9.14 - 14.9.14 - 11.9.14 - 9.9.14 - 7.9.14 - 4.9.14 - 2.9.14
 23.9.14

מסך זמן השיעור שיעודים
 סה"כ לכל מפגש 80 מ' * 2 = 160 מ' סה"כ
 הגבורה קטנה 100 מ'
 עלות סוללת לשיעור 100 + 160 = 260 מ'
 סה"כ מפתחים * 280 מ' = 15,080 מ'

בכבוד רב,
עמותה

הזמנה מספר 41721

יום רביעי 07 מאי 2014

לכבוד
עיריית ראשון לציון

הצעת מחיר

הנדון: **סדרת הרצאות ע"י הר**

לחלל תאריכי ההרצאות ע"י הר
כל יום ראשון - שלשי-חמישי בין השעות 20:00 עד 22:00 בבית הכנסה

1:

התאריכים:

28.5.14 - 27.5.14 - 25.5.14 - 22.5.14 - 20.5.14 - 18.5.14 - 15.5.14 - 13.5.14 - 11.5.14
 - 19.8.14 - 17.8.14 - 15.8.14 - 12.8.14 - 10.8.14 - 8.8.14 - 5.8.14 - 1.8.14
 29.6.14 - 26.6.14 - 24.6.14 - 22.6.14
 20.7.14 - 17.7.14 - 15.7.14 - 13.7.14 - 10.7.14 - 8.7.14 - 6.7.14 - 3.7.14 - 1.7.14
 31.7.14 - 29.7.14 - 27.7.14 - 24.7.14 - 22.4.14
 - 19.8.14 - 17.8.14 - 14.8.14 - 12.8.14 - 10.8.14 - 7.8.14 - 5.8.14 - 3.8.14
 31.8.14 - 28.8.14 - 24.8.14 - 21.8.14
 - 21.9.14 - 18.9.14 - 16.9.14 - 14.9.14 - 11.9.14 - 9.9.14 - 7.9.14 - 4.9.14 - 2.9.14
 23.9.14

מסך זמן השיעור
 סה"כ לכל מפגש 80 מ' * 2 = 160 מ' סה"כ
 הגבורה קטנה 100 מ'
 עלות סוללת לשיעור 100 + 160 = 260 מ'
 סה"כ מפתחים * 280 מ' = 15,080 מ'

בכבוד רב,
עמותה

הזמנה מספר 41708

הביקורת עיינה בשישה גיליונות של העלון השבועי "שער העיר" שערך סגן מנהל האגף אשר הופצו בתאריכים 13.9.14-2.8.14, במטרה לאתר את פרסום ההרצאות שלפי ההזמנות הנ"ל התקיימו בתקופה זו. אף על פי שבעלון זה מפורסמות כמעט מדי שבוע הודעות בדבר שיעורים והרצאות הנערכים בבתי כנסת ובבתי מדרש שונים בעיר, לא פורסם בגיליונות הנ"ל מידע על אודות ההרצאות שאושרו בהזמנות מספר 41010, 41708, 41710, 41721, 41737 ו-41742 בסכום כולל של 79,268 ש"ח.⁹

4.3 מכתבי דרישה

מעיון במסמכים שצורפו לחשבונות בגין הזמנות שהופקו בשנת 2014 נמצא כי לחלקם צורף "מכתב דרישה/קבלה" בנוסח דומה, אף שנמסרו לכאורה מעמותות שונות.

תגובת סגן ראש העירייה:

"אכן ה-23 מודעות שנמצאו נעשו ע"י האחראי באגף לקיום שיעורי התורה [עוזרו של סגן ראש העירייה] ממחשבו האישי בד"כ על נייר הנושא את הלוגו של העירייה וזאת על מנת לחסוך בהוצאות פרסום. הנחיה זו שאפשר לצרף מודעות 'תוצרת' האגף התקבלה על דעת מנהל אגף התקציבים... לשאלתה שהפנה אליו [סגן ראש העירייה] בנוכחות [בקר תקציבים], [מנהל האגף] ו[עוזרו של סגן ראש העירייה]. כפי שהוזכר

⁹ ביתר ההזמנות, ההרצאות הסתיימו לפני אוגוסט 2014.

לעיל, אין שום חשיבות לפרסום חוצות בנוגע לשיעורים, אם לא הייתה דרישה של הגזברות לקיום מודעה, בד"כ לא היה צורך לפרסם זאת אלא ע"י גבאי בתי הכנסת שבהם מתקיימים השיעורים (לדעתנו יש לבטל את ההוראה של הגזברות שחייבים לצרף מודעת פרסום לכל הזמנה). העובדה שהצעות המחיר היו זהות היא פשוט כי הן נעשו בידי [עוזרו של סגן ראש העירייה], לא ראינו בכך שום פסול להעלות על הכתב בצורה אחידה דרישה של גבאים לקיום שיעורים בבתי כנסת. הגבאים רובם ככולם עושים מלאכתם בהתנדבות. לא מצאנו מקום להקשות עליהם במשלוח הצעת מחיר. רוב הפניות נעשו בטלפון והמודעות וגם ההצעות בד"כ נעשו במשרד. הסקת המסקנות שלכם כאילו ההצעות הן פיקטיביות ובאות ללמד על אי-קיום השיעורים כלל היא חמורה מאוד ומלמדת על כך שאין אתם מבינים את הווי לימוד התורה, יודעים וחובשים את ספסלי בית המדרש..."

תגובת מנהל אגף תקציבים:

"הגזברות אינה מחייבת פרסום וזה נעשה ע"פ החלטה בלעדית של המבצע, למעט פרסומים ע"פ חוק. כמו כן, לא זכורות לנו הסכמה או קבלת ידיעה על צירוף מודעות תוצרת האגף, דבר שלמעשה אינו רלוונטי לאור הנאמר מקודם."

תגובת מנהל האגף:

"...הבקשות באותה תקופה והצעות המחיר היו מתמלאות בלשכת [סגן ראש העירייה] ע"י עוזרו... ומבחינתי הייתי מבצע הזמנה על פי בקשתם, ועל פי הוראת מחזיק התיק דאז [בשנים 2012 וחלק משנת 2013]. לא כל פרט ופרט זכור לי עם כל הכרוך והמשתמע מכך."

תגובת סגן ראש העירייה:

"בבדיקה שערכנו באגף בעקבות דוח המבקרת עולה שדרך הפקת ההרצאות ע"י [עוזרו של סגן ראש העירייה] (מתוקף האצלת סמכות זו ע"י סגן ראש העירייה) התנהלה בצורה לוקה בחסר, בשרלטנות ומנוגדת לנהלים.

לגופו של עניין - השיעורים התקיימו בכל בתי הכנסת ע"י הרבנים שהועבר אליהם התשלום. שיעורים אלו מתקיימים בד"כ באופן רציף על פני כל השנה כולה ונוסח המודעה לא תמיד תאם את המציאות מצד השעות בפועל ולא מצד המקום שבו מתקיימת ההרצאה, משום שבמהלך השנה משתנה השעה והמקום כפי שיוסבר בהמשך, אלא ניסה לתת מענה לדרישה של המערכת ולקצר הליכי בירוקרטיה של המערכת - לשיטתו. בפועל, כיוון שנקבע שיעור תורה בבית כנסת מסוים עפ"י רוב, השיעור מתנהל על פני השנה כולה ואף יותר מכך, בכדי 'לקצר הליכים' חישוב [עוזר סגן ראש העירייה] את עלות השיעורים על פני כל התקופה כולה, כימת את זה לחודשיים עד שלושה והוציא חיוב אחד. לטענתו, השיעור החל כבר מתחילת השנה עפ"י הבטחתו שיועבר תשלום, על סמך הבטחתו החלו למסור המרצים שיעורים. עד שאושרה ההזמנה ע"י גזברות העירייה עברו עוד מס' חודשים, בזמן זה, המגיד שיעור מוסר שיעורים ולא מקבל את הכסף, עוברים עוד מס' חודשים על תוספת הזמן של תנאי התשלום המקובלים בעירייה שוטף + 70 עד שמגיע מועד התשלום, עברו כשישה עד שבעה חודשים. עקב כך לא ייחס חשיבות רבה לזמנים הנקובים במודעה וכתוצאה מכך נוצרו לכאורה כפילויות לא הגיוניות במודעות. בפועל אני חוזר ומציין תמורת הכספים ששולמו כל הרבנים מסרו את השיעורים במלואם בצורה חד-משמעית... שיטת עבודה זו כיוון שלא רק שאינה תקינה ועל-פי

נוהלי העירייה, אלא גרמה לכאורה לכפילות מועדים וחפיפה בין מגידי שיעורים, מה שבפועל לא היה, כל מגיד שיעור מסר את השיעורים במלואם. זה המקום לציין שלמודעות המופקות לשיעורי תורה בד"כ אין אפקטיביות כיוון שמועדי השעות של מסירת השיעורים במציאות משתנות באופן קבוע בעיקר ע"פ השקיעה, ע"פ צורכי בית הכנסת וע"פ המעבר משעון קיץ לשעון חורף, עובדה זו חשובה ועקרונית להבין כיצד נקבעים זמני השיעורים ואופן ההתנהלות של בתי כנסת. בד"כ ברוב בתי הכנסת עיקר הפעילות מתנהלת בין הזמנים העיקריים מנחה וערבית. זמנים אלו נקבעים ע"פ השקיעה שזו משתנה בכל שבוע. כיוון שעל פי רוב מציאות הנוכחים בשיעורים אלו היא קבועה ולא של אנשים מזדמנים, על כל שינוי של מועדי הזמנים המידע נמסר במהלך השיעור למשתתפים על ידי הרב או הגבאי. באחריות גבאי בית הכנסת להביא זאת לידיעת המתפללים. בד"כ זה נעשה לפני תפילת ערבית בכל ליל שבת. כל אדם שפוקד את בית הכנסת מדי שבת מודע לעובדה שבכל בית כנסת נמסרים ההודעות וזמני השיעורים ע"י הגבאי כאמור לפני התפילה, בגלל העובדה ששקיעת החמה משתנה משבוע לשבוע וחייבים להזיז את מועדי הזמנים. אשר על כן, לא ניתן טכנית להוציא פרסום כתוב על מועדי הזמנים בכל שבוע."

בהתייחס ל"הליכי בירוקרטיה של המערכת" (משך הזמן הממושך ממועד הפקת הזמנה במערכת הרכש ועד לאישורה במינהל הכספים) אליהם התייחס סגן ראש העירייה בתגובתו, מפנה הביקורת ל"לו"ז לביצוע לאמנים, שמאים ונותני שירות אחרים" בתוספת ב' לנוהל עירוני "הזמנת עבודות ושירותים" (מספר 33-0409), לפיו פרק הזמן המרבי מהפקת ההזמנה במערכת ועד לאישורה/אי-אישורה באגף תקציבים הוא 25 יום.

סיכום ומסקנות

1. בניגוד לסעיף 5 לנוהל עירוני מספר 33-0401, מרצים החלו לעבוד על סמך הבטחות של סגן ראש העירייה ועוזרו, אף על פי שההזמנות טרם אושרו בעירייה. לעתים, ההזמנות נקלטו למערכת הרכש מספר חודשים לאחר תחילת העבודה.
2. התעריף ששולם לחלק מהמרצים לא היה אחיד בכל ההזמנות.

תגובת מנהל אגף תקציבים:

"במהלך הבקרה השוטפת שמנו לב להפרשים אלו, ומסיבה זו בתיאום עם האגף לתרבות חרדית נקבעו תעריפי מקסימום."

3. העירייה שילמה לכאורה עבור הרצאות סכום גבוה מזה שאמורה הייתה לשלם: משך ההרצאות היה קצר משדווח עליו בהזמנות ונערכו פחות מפגשים משדווח בהזמנה. באחד המקרים שילמה העירייה עבור הרצאות לפני שבוצעו בפועל, בניגוד לסעיף 5 לנוהל עירוני מספר 33-0401.
4. בביקורים שערכה הביקורת בחמישה בתי כנסת נמצא כי בארבעה מהם לא התקיימו הרצאות.

נציג אחד מבתי הכנסת ושכנים של בתי כנסת נוספים מסרו כי בבתי כנסת אלו לא התקיימו ההרצאות עליהן דווח. זאת, גם לפי נציגי בתי כנסת נוספים בהם לא ביקרה הביקורת.

נוסף על כך, על לוחות המודעות של בתי הכנסת בהם נערכו הביקורים לא נמצאו פרסומים של ההרצאות, וכך גם לא בעלון השבועי "שער העיר" בהוצאת העירייה או באתר אינטרנט עירוני בו מפורסמת רשימה של "חוגים ושיעורים המתקיימים מספר פעמים בשבוע".

5. ל-23 הזמנות שהפיק מנהל האגף בשנת 2014 צורף נוסח מודעה על אודות הפעילות אשר הוכן בידי עוזרו של סגן ראש העירייה על מסמך הנושא לוגו עירייה, שלא נערך כמודעה רשמית בבית דפוס, כפי שנהוג לצרף להזמנות. בחלק מהפרסומים לא נרשם תאריך ההרצאה, שעה ו/או כתובת בית הכנסת.

6. העירייה שילמה לעמותות עבור הרצאות, אף שההזמנות בגינן שולם כללו מועדי הרצאות זהים עבור אותם מרצים. מנהל האגף כתב על חלק מהמסמכים שצורפו לחשבונות שהוגשו "בוצע" ואישר במערכת הרכש את התשלום לעמותות, אף בגין ההרצאות הכפולות. מאחר שלא ניתן להיות בו-זמנית במספר מקומות - העירייה שילמה למעשה עבור הרצאות שככל הנראה לא התקיימו במועדים עליהם דווח.

7. הצעות המחיר, נוסח הפרסומים ודרישות התשלום שצורפו לחלק מההזמנות הופקו בידי עוזר סגן ראש העירייה עבור העמותות השונות.

אף שלטענת סגן ראש העירייה כל ההרצאות עליהן דווח בהזמנות בוצעו במלואן, המידע שנמסר בחלק מהמסמכים שצורפו להזמנות היה כוזב, מטעה ולא שיקף את הפעילות המבוקשת. הביקורת רואה בחומרה רבה את העובדה כי עוזרו של סגן ראש העירייה הפיק מסמכים ממחשבו בודעו כי אינם משקפים את הבקשה שהועברה לאישור. יתר על כן, הביקורת אינה ממעיטה מאחריותו של מנהל האגף שקיבל את המסמכים, הפיק את הזמנות ואישר את ביצוע כל הפעילויות על סמך אותם מסמכים.

ב-21.1.15, לאחר קבלת ממצאי הביקורת, הוציא סגן ראש העירייה מסמך "ריענון נוהלי עבודה" שכלל הנחיות, לרבות:

"3. באחריות [מנהל האגף] ו[עוזר סגן ראש העירייה] לטפל בכל שיעורי התורה לעקוב אחר ביצועם, לפתוח כרטיסי ספק ולדאוג לתשלום למרצים.

4. הרב [סגן מנהל האגף] אחראי לעשות הגהה וקבלת אישור דוברת, על כל מודעה שנשלחה במייל וזאת שלא יהיה ניגוד עניינים במסגרת הפעילות מול מוסדות ת"מ...

7. כל בקשה שמופנית לקבל סיוע או/אחר מהאגף יקבל אישור עקרוני ממחזיק התיק...
"מיותר לציון, ואעפ"כ חובה על כולם לעבוד ע"פ נוהלי העירייה וע"פ אמות מוסר גבוהות וניקיון-כפיים, על כל אחד ואחד להפעיל שיקול דעת במקום הנדרש ללא שום משוא פנים ושיקולים זרים, היושר וניקיון הכפיים הם 'נר לרגלנו' חובה על כל עובד להצהיר מראש על ניגוד עניינים, אם ובמידה שיש בין תפקודו ואחריותו לבין הפעילות והאישורים שהוא עושה.

"עלינו להמשיך לחזק ולאמץ את הנוהל הברור כפי שהיה בשנים עברו והוא שלאחר שהובאה לפני [סגן ראש העירייה] בקשה לסיוע, בכל אחד מתחומי העשייה של האגף והוחלט לאשר את הבקשה בהתייעצות עם הצוות המקצועי, עוברת הבקשה לחתימה. מכאן ואילך כל אחד מהעובדים בתחומו, יפעל ע"פ שיקול דעתו המקצועי, ע"פ ובכפוף לנוהלי העירייה, ללא

שיקולים זרים, להוציא את האירוע מהכוח אל הפועל בצורה הטובה, היעילה והמהירה ביותר."

בעקבות ממצאי הביקורת הכין מנהל האגף טופס "ביקורת שיעורי תורה/אגף חינוך ותרבות חרדית" מובנה בו ימלא הגורם שיערוך ביקורת לקיום הרצאות בין היתר, את פרטי בית הכנסת, מגיד השיעור, יום ושעה, תאריך ושעת הביקורת. לטופס צורפה רשימת שיעורי תורה הכוללת פרטי בתי כנסת בהם נערכים שיעורים ושדות למילוי: שם המבקר, תפקיד המבקר, תאריך, שעה וחתימה. הטופס נועד לדבריו, לתיעוד הביקורים ומעקב אחר קיום ההרצאות.

המלצות

1. יש לרענן את הנהלים בקרב העובדים ולהבהיר בין היתר, כי חל איסור להתחיל בפעילות לפני אישור הזמנה.
 2. במקרים בהם העירייה היא שיוזמת את ההרצאות, תערוך הגזברות בדיקה מול האגף למציאת אופן ההתקשרות הנכונה להפעלת שיעורי התורה בהתאם לתכנית העבודה של האגף, ודרך התשלום תוסדר לאחר קבלת חוות דעת משפטית. הבקרה על ביצוע ההרצאות תהיה של האגף.
 3. על דוברת העירייה לוודא כי נוסח הפרסום כולל את כל המידע הרלוונטי לפעילות, כגון: שם המרצה, מיקום (כתובת, שם בית כנסת/בית מדרש), ימים, שעות ופרטי גבאי בית הכנסת (כולל מספר טלפון) לצורך בירורים.
 4. יש לדרוש מהעמותות החזר כספי עבור התשלומים הכפולים לכאורה ששילמה העירייה.
 5. יש לערוך שימוע לעוזרו של סגן ראש העירייה ולמנהל האגף אשר לא ביצעו את עבודתם על-פי נוהלי העירייה וגרמו לה נזק כספי כפי שעולה מממצאי דוח זה.
 6. לדעת הביקורת, על היועץ המשפטי לעירייה לבחון את ממצאי הדוח ולהחליט האם על העירייה לנקוט בהליכים נוספים לעניין ההרצאות שלכאורה לא נערכו במקומות עליהם דווח.
- ✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים דווח כי כל ההמלצות תבוצענה.

